

„Soucit je to, co dává našemu životu smysl! Je zdrojem trvalého štěstí a radosti. A je to základ dobrého srdce, srdce člověka, který jedná z touhy pomoci ostatním.

Prostřednictvím laskavosti, náklonnosti, poctivosti, pravdy a spravedlnosti ke všem ostatním si zajišťujeme vlastní prospěch. Není to záležitost složitého teoretizování. Je to záležitost zdravého rozumu.“

Slovo dalajlama je složeno ze dvou částí: mongolského *dalaj* – oceán a tibetského *lama* – duchovní učitel, a slovní spojení dalajlama tedy označuje lamu, jehož moudrost a ctnost jsou hluboké jako oceán, nebo také „oceán moudrosti“.

JEHO SVATOST XIV. DALAJLAMA, duchovní vůdce tibetského národa, 6. července 2015 oslavil **osmdesáté narozeniny**. Podle tibetského buddhismu je *tulku*, tj. člověk uznávaný za reinkarnaci zemřelé významné osoby nebo božstva. Je duchovně svázán s třinácti minulými dalajlamy a s patronem Tibetu bódhisattvou Avalókitéšvarou.

Když měl Tändzin Gjamccho tři roky, navštívila dům jeho rodičů, chudých rolníků, žijících v osadě Tag-ccher v tibetské provincii Amdo, speciální delegace. Chlapec si prohlížel předměty, které přivezli mniši, a vykřikoval: *„To je moje! To je moje!“* Předměty patřily jeho předchůdci, 13. dalajlamovi, který zemřel v roce 1933, dva roky před narozením chlapce. Poznání předmětů bylo Tibeťanům znamením, že chlapec je inkarnace, vtělením dalajlamy.

V roce 1939 chlapce přivedli do Lhasy a o rok později byl prohlášen hlavou tibetských buddhistů. V palácích Potála a Norbulingka začal obvyklým způsobem studia – logikou, historií, poezií, astrologií – a později pokračoval rozsáhlým studiem tanter. Ve věku šestnácti let musel převzít plnou světskou i duchovní odpovědnost vyplývající z jeho funkce dalajlamy vlivem problémů, které vznikly v Tibetu s postupující čínskou okupací.

Na pozvání Mao Ce-tunga v roce 1954 navštívil Čínu. Mezi tibetským národem a čínskou armádou však nebyla možná žádná dohoda. Sedm dní po občanském povstání proti Číňanům, 17. března 1959, dalajlama opustil Lhasu. Začala se naplňovat věštba slavného indického guru Padmasambhavy.

Ten v osmém století řekl: *„Až přiletí železní ptáci a přijedou koně na kolech, budou Tibeťané roztroušeni po světě jako mravenci a Buddhovo učení se dostane do nejvzdálenějších zemí.“* Takováto věštba se před 1200 lety vymykala jakékoliv lidské zkušenosti.

Dalajlamovým novým domovem se stala severoindická Dharamsala. Více než sto tisíc jeho krajanů ho následovalo do exilu, většina z nich se usadila v Indii a Nepálu. Jeho aktivity jsou velice široké. Výuka, zasvěcení a přednášky pro četné posluchače v Bódhgaji, Dharamsale a jiných místech v Indii, ale i po celém světě, na kterých je buddhismus hlavním tématem. V roce 1959 zahájil kampaň za mírové znovuzískání tibetské svobody, činnost, za kterou byl v roce 1989 vyznamenán Nobelovou cenou míru. Obdržel také Cenu Alberta Schweitzera a Wallenbergovu cenu udělovanou Nadací pro lidská práva amerického Kongresu. Je představitelem angažovaného buddhismu. Tuto platformu lze vnímat jako výsledek dialogu buddhistické etiky se západní ideou lidských práv. Klade důraz na sociální angažovanost a princip odpovědnosti za to, co se na světě děje. Aplikuje tradiční buddhistickou etiku na problémy moderního světa. V Indii zůstává dalajlama duchovním vůdcem tibetského národa. Oficiálním představitelem vlády v exilu byl až do roku 2011, kdy funkci převzal absolvent práv z Harvardovy univerzity Lozang Sengge.

„Dokud tento vesmír bude trvat, dokud v něm živé bytosti budou přebývat, kéž zde i já mohu setrvat, abych rozptyloval utrpení tohoto světa!“

Jeho Svatost XIV. dalajlama